

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. III. Præceptum Ecclesiasticum annuæ Confessionis obligat omnes & solos, quos obligat præceptum Divinum Confessionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

26.
Responsio
ad ultimum.

Respondeo ad ultimum; cujus est præcipere tempus ex potestate ordinaria non subordinata, eisdem est præcipere substantiam actûs, quando hæc substantia, suâ difficultate non superat communiter humanam fragilitatem, concedo totum; quando superat, nego Assumptum, si agitur de potestate legislativa humana. Ex quo festinè cognoscitur, quare Ecclesia possit præcipere circumstantiam temporis, & non substantiam actûs; utputà, quia circumstantia temporis non superat communiter humanam fragilitatem, secùs substantia actûs. An putas, quia Ecclesia possit præcipere, vel saltem indirecè, quælibet temporalia, quando aliquo modo sunt necessaria ad finem supernaturalem? Noli putare, si non vis errare; nam communis regula, de qua in tractatu de Legibus, docet, materiam legis humanæ esse, non quemcumque actum bonum, sed talem, qui suâ difficultate communiter non superat humanam fragilitatem.

27.
Respondeo
ad r. ob
jectionem.

Vides nunc responsionem ad primum argumentum? Fateor, Ecclesia potest statuere, vel mutare in Sacramentorum dispensatione, quæ suscipiuntur utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi magis expedire judicaverit; & ideò posset præcipere susceptionem Sacramenti Confirmationis, & Extremæ Unctionis, tametsi à Deo non sit præcepta, quia cum illa Sacramenta nullam habeant difficultatem, & summam utilitatem, posset Ecclesia judicare, hic & nunc expedire, ut præcipiantur; at verò Sacramentum Penitentia, estò habeat maximam utilitatem, cum tamen etiam habeat suam difficultatem, & quidem gravissimam in apprehensione multorum fidelium, ejus præceptum humanum, ubi alioquin jure divino foret liberum, neque expedit utilitati fidelium, neque ipsius Sacramenti venerationi, cum periculum sit communis non observantia.

28.
Præceptum
Confessionis
annuæ tantum est
determinatio
præcepti
divini.

Maneat ergo probabile, secluso præcepto divino, Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis hodie præcipitur annuæ, adeoque præceptum Confessionis annuæ tantum esse determinationem præcepti divini, semel confitendi in vita; & per consequens à Pontifice posse abrogari, vel immutari validè, quamvis illicitè, nisi existente justâ causâ; an autem aliquando justâ causa futura sit, novit Dominus, cujus oculi, multò plùs lucidiores super solem, infallibili perspicacitate ab æterno intuentur omnia futura contingentia.

Nos scimus, olim ter in anno obligasse præceptum Confessionis, non quidem per se, sed per accidens, ratione Communionis, juxta illud Fabiani Papæ, & refertur de Consec. dist. 2. c. 16. *Esi non frequentius, saltem in anno ter laici homines communicent (nisi fortè quis maioribus quibuslibet criminibus impediatur) in Pascha, videlicet, & Pentecoste, & Natali Domini.* Post-

modum autem frigescente mundo, Ecclesia judicavit magis expedire, ut, etsi non frequentius, saltem semel in anno, omnis utriusque sexûs fidelis, postquam ad annos discretioris pervenisset, omnia sua peccata proprio Sacerdoti confiteretur, & susciperet reverenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum.

Dubitas quid illa verba significant: *Omni utriusque sexûs fidelis?* Jam edissero.

CONCLUSIO III.

Præceptum Ecclesiasticum annuæ Confessionis obligat omnes & solos, quos obligat præceptum divinum Confessionis.

Ita prædicta verba interpretatur Concilium Trid. sess. 14. c. 5. circa finem ibi: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christiani fideles (id est baptizati) confitentur, quod non divino necessarium & institutum esse intellexerat, sed ut præceptum Confessionis (utique divinum) semel in anno ab omnibus & singulis (supra delictibus seu baptizatis) cum ad annos discretioris pervenissent, impletur.* Ergo illi omnes, & soli obligantur præcepto Ecclesiastico annuæ Confessionis, quibus Ecclesia intelligit jure divino necessarium esse confiteri, id est, illi omnes, & soli, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt, sive hoc, sive illo peccato, omnes, inquam, nullo probris excepto.

Quod addo; quia sunt Nonnulli, qui videatur dubitare, an baptizati à fide apostate, utputà Hæretici, obligentur præcepto Ecclesiastico annuæ Confessionis; idque quia in Concilio Lateranensi specificatur *fideles*, similiter in Concilio Trid. loco citato, & can. 8. Accedit quòd Hæretici non observent istam legem; adeoque illis potius sit in destructionem, quam in ædificationem.

Sed hæc parvi sunt momenti; nam in primis Tridentinum, explicans necessitatem præcepti divini, etiam specificat *fideles*, dicens eodem cap. in principio: *Dominus noster Iesus Christus è terris adscensus ad Cælum, successores suos ipsius vicarios reliquit, tanquam Praefatos & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina referantur, in qua Christi fideles ceciderint.* Extremum nullus propterea dubitat, an hæretici teneantur jure divino Confessionis. Igitur per *fideles*, intelligit Concilium Lateranense hominem baptizatum, quoniam Baptismus est Sacramentum fidei.

Quapropter eximitur ab hoc præcepto homo non baptizatus, quamvis alioquin haberet veram fidem Christi; nec mirum, cum etiam non comprehendatur præcepto divino, utputè carens materia necessaria Confessionis, quæ est peccatum mortale hominis baptizati, ut patet ex dictis sess. 2. concl. 1.

Et dato, quod infideles, id est, non baptizati, (sic enim passim in jure vocantur) aliquo modo teneantur jure divino Confessionis (quem modum supra improbavimus) adhuc minimè comprehenderentur lege Ecclesiastica; quia de iis, qui foris sunt, non judicat Ecclesia. De iis autem, qui per Baptismum intus sunt, licet foris existant per malam voluntatem, sicut judicat Ecclesia per præceptum audiendi Missam, jejunandi, communicandi &c. ita etiam per præceptum annuum confitendi.

Enimvero (& erit responsio ad secundum argumentum) ut lex aliqua sit rationalis & prudens, planè sufficit, quod sit utilis communitati, id est, quod observetur à majori, aut saltem saniori parte communitatis, quamvis hic & nunc aliqui sint, qui ex malitia illam non observent. Cæterum daretur occasio fidelibus ponendi se in tali statu, in quo malitiosè non observarent leges Ecclesiasticas, ut eo prætextu ab illis essent liberi.

Profectò primà fronte absurdum apparet, omnes peccatores obligari, exceptis iis, qui cecidissent in aliquod grave peccatum infidelitatis, quod tantò pejus est, quantò magis evertit fundamentum, & initium humanæ salutis, ac radicem omnis justificationis, ut proinde tantò citius per veram Confessionem oporteat illud expiare. Cùm ergo omnes baptizati, quantumcumque apostata à vera fide, quam in Baptismo professi fuerunt, jure divino teneantur confiteri, & Ecclesia possit ipsos obligare, utpote subditos ratione characteris baptismalis, non dubium, quin etiam ipsis præscriperet tempus Confessionis faciendæ, ne morte præventi, haudquaquam satisfaciant præcepto divino.

Quantum ad, Quis (inquit Scotus 4. dist. 17. q. unica n. 2. 4.) specificavit (Ecclesia præceptum divinum Confessionis) quia peccator adultus, postquam scilicet ad annos discretionis attigerit &c. Et nisi aliud est quam adultus secundum intellectum prius assignatum, puta n. 18. ibi: Per quem adultum non intelligo tantè vel tantè etatis; sed quod habeat etatem ad cognoscendum iustum vel iniustum contra legem Dei. Ubi Scotus nullum adultum excipit à lege Ecclesiastica, quem prius comprehendebat lex divina. Ergo nec nos excipiamus.

Quapropter cum communi sententia dico, etiam pueros ante annum duodecimum obligari præcepto annuæ Confessionis, si reliqua addant. Cur enim minùs ad hanc legem teneantur, quàm ad alias leges Ecclesiasticas, v. g. audiendi Sacram, abstinendi ab operibus servilibus diebus Dominicis & Festivis &c? Immo cur non magis, cùm præceptum annuæ Confessionis sit solùm determinatio juris divini, quo indubiè obligantur? Nichilominus inveniuntur, qui generaliter pueros ante pubertatem excipiunt ab omnibus legibus Ecclesiasticis; sed non

sunt audiendi, quia carent solido fundamento.

Dices; cap. Omnis utriusque sexus æqualiter præcipitur Confessio & Communio; atqui Communio non obligat pueros statim atque pervenerint ad annos discretionis; ergo nec Confessio.

Respondet Lugo disp. 15. n. 151. ex ipsis verbis præcepti colligi diversitatem; nam Communio præcipitur cum illa limitatione: Nisi forte de proprii sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinentiam. Hæc autem rationabilis causa prudenter æstimatur esse, quandiu puer nondum plènè cognoscit dignitatem huius Sacramenti, ut cum debita reverentia accedat.

Quamquam non desint Auctores, qui affirmant, idem esse tempus discretionis ad Confessionem, & Communionem; ita ut quilibet puer, cùm ad annos discretionis venit, & obligatus est lege Confessionis, obligatus etiam sit recipere Eucharistiam, nisi expressè tempus à Confessario prorogetur. Ratio præcipua est, quia æqualiter imponitur omnibus fidelibus præceptum Confessionis annuæ, & Communionis Paschalis. Additur autem illa limitatio: Nisi forte &c. quia possunt esse plures causæ prorogandi tempus Communionis, quàm Confessionis.

Accedit; non minorem discretionem requiri ad recipiendam Absolutionem sacramentalem, quàm ad recipiendam reverentè Eucharistiam; nam ad recipiendam Absolutionem sacramentalem, non solum requiritur, quod scias distinguere inter bonum & malum; sed ut scias, te debere omnia peccata cum intimo dolore Confessori manifestare; at hoc non minùs difficile est, quàm scire, te non debere communicare, nisi purgatum à peccatis, & jejunum. Ita Castro Palao de de Leg. disp. 1. puncto 24. §. 2. n. 7. cum Aliis, quos citat. Nec improbabiler, nisi obster consuetudo. Vide disput. 4. sect. 9. concl. 1.

De cætero quo anno præcisè adveniat usus rationis, sufficiens ad hoc, ut puer teneatur confiteri singulis annis, non potest à nobis certò determinari: nam, ut rectè Scotus supra n. 18. In multis ante etatem consuetam (puta ante annum septimum completum) malitia supplet etatem, & non tantum in malis, ut dicunt communia verba, quia forte habet citius prudentiam ad malum, unde dicitur doli capax; sed etiam in bonis, iuxta illud in Legenda S. Agneis: Fides non in annis computatur.

Hinc disp. 4. loco mox citato diximus, nobis displicere, quod quidam Doctores præcisè ex numero annorum (ut circa annum 12. 14. 15.) annum discretionis determinent pro susceptione Eucharistia; cùm aliqui anno decimo, ingenio maturiores sint, & meliùs instructi in rebus fidei, quàm alii anno 16. Et

34. obiecto.

Responsio Lugonis.

35. Aliqui docent, esse idem tempus discretionis ad Confessionem & Communionem.

Castro Palao de Leg.

36. In quo aetate incipiat hæc obligatio.

consimiliter aliqui anno 7. melius cognoscunt iustum vel iniustum contra legem Dei, quam alii anno 9. aut 10.

37. Ex quo factum arbitror, quod Concilium Lateran. nullum certum annum specificaverit, sed simpliciter dixerit: Postquam ad annos discretionis pervenerit, relinquens uniuscujusque conscientia annum determinandum, in quo incipit obligatio, prout quisque tardius aut citius cognoscit iustum vel iniustum contra legem Dei.

Appositè Catechismus Rom. p. 2. c. 5. q. 38. Primum ex Concilio Later. canone, cuius initium est: Omnis utriusque sexus, perspicitur, neminem Confessionis legi adstrictum esse ante eam aetatem, qua rationis usum habere potest; neque tamen ea aetas certo aliquo annorum numero definita est: sed illud universè statuendum videtur, ab eo tempore Confessionem puero indicam esse, cum inter bonum & malum discernendi vim habet, in cuiusq; mentem dolus cadere potest: nam cum ad id vitæ tempus quisque pervenerit, in quo de salute aeterna deliberandum est, tum primum Sacerdoti peccata confiteri debet, cum aliter salutem sperare non possit, qui scelerum conscientia premittitur.

38. Rogas, quid si post septennium dubium sit, an sufficienti usu rationis polleant? Respondet Thom. Tamburinus lib. unico Meth. expeditæ Communionis c. 4. §. 3. n. 19. non obligari, quia præceptum Ecclesie est de Confessione absolutè faciendâ; at hi cum non possint ferre materiam certam, id est, peccatum mortale certum, non possunt ab illo absolvi, nisi sub conditione. Quare in illos cadere non potest dicta absoluta obligatio. Hæc ille.

Contrariè sequitur. Sed contrâ; cap. Omnis utriusque sexus loquitur simpliciter de Confessione faciendâ, quam gratis hic Auctor interpretatur absolutam, si verum est, quod conditionata Confessio & Absolutio obligent ex iure divino: est enim præceptum Ecclesie determinatio juris divini, sive, ut loquitur Tridentinum, quoddam Ecclesie iure divino necessarium & institutum esse intellexerat, statuit ut saltem semel in anno ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impletur. Si ergo ex iure divino obligor confiteri peccatum dubium, non video, cur non similiter ex iure Ecclesiastico. An autem obliger; dicam infra suo loco.

39. Aliter respondet ad hoc dubium Castro Palao infra citandus. Quando, inquit, dubium est, an rationis usum habuerint, præsumendi sunt habere, si compleverint septennium, secus antea; quia præsumptio desumenda est ex communiter contingentibus. Additque Joannes Sanchius in suis Selectis disp. 51. n. 31. in fine: Et si constaret puerum ante septennium habere usum rationis, non obinde obligari legis juris positivi; quia leges positivæ attendunt ad ea, quæ communiter contingunt

L. Nam ad ea ff. de Leg. Et cum communiter non contingat usus rationis ante septennium, non debet ante illam aetatem, cui ex accidenti provenit, obligari. Ita refert, & approbare videtur Castro Palao disput. 2. de Leg. punct. 24. §. 2. n. 3.

Hæc sunt verba genuina Sanchii: Immo quamvis ante septennium puer doli capax sit, nullo præcepto positivo obligari reor: cum leges positivi juris ante illam aetatem, in qua communiter lumen rationis oriri est solitum, non intendant obligare, & per accidens sit in uno vel alio puero rationis usum accelerari, in quo absque discordia puto accidit Doctoriores: nam ad ea, quæ frequenter accidunt leges adaptantur, leg. Nam ad ea ff. de Leg. Ita Sanc.

Sed hoc ego non facile admisero in lege Ecclesiastica singulis annis confitendi, & ad minus in Pascha communicandi; quæ non determinat aetatem septennii, sed propter incertitudinem, utpote, quia unus citius, alter tardius utitur ratione, absque expressione aliquis certæ aetatis, requirit in genere annum discretionis.

Probatur à simili; impotentia perscisci, copulam carnalem cum vero semine, dirimit Matrimonium iure Ecclesiastico, donec masculus annum 14. & puella 12. impleat: atamen malitia aliquando supplet aetatem, & valet Matrimonium inquit ante illam aetatem cap. De illis 9. de Despons. impub. ibi: Rogandum, quod si ita fuerint aetati proximi, quod parum copulâ carnali coniungi, minoris aetatis unum separari non debent, si unus in alium usum fuerit consensisse, cum in eis aetatem supplerisse malitia videatur. Et ratio est, quia tunc cessat causa, propter quam jus irritat Matrimonium imposterum, scilicet impotentia generandi, quæ præsumitur ante præscriptam aetatem.

Præterea jus positivum ad valorem Sponsalium exigit septennium; nihilominus probabilius est, malitiam supplere aetatem propter eandem rationem; quia videlicet cessat ratio juris, quæ est non usus rationis ante illam aetatem, qui tamen usus necessarius est ad validum contractum.

Si ergo in his præceptis seu constitutionibus juris, in quibus exprimitur certæ aetatis malitia supplet aetatem; quanto magis in præcepto Confessionis & communionis annuæ, in quo nulla certæ aetatis exprimitur, sed requiritur dumtaxat annus discretionis, quanto, inquam, magis malitia supplet aetatem, communiter præfixam discretioni, id est, septennium completum? Non possum dubitare, quin si sufficienter constet de usu rationis ante septennium completum, & de peccato mortali commissio, talis puer tenetur tum præcepto divino, tum Ecclesiastico Confessionis.

& Joan. Sanchii.

Quar-

Quantum ad legem in contrarium allegatam, hæc sunt ejus verba: Nam ad ea potius debet aptari ius, quæ & frequenter & faciliè, quàm que per accidens eveniunt. Ergo jus, constitutum ex his, quæ frequenter & faciliè accidunt, non comprehendit ea, quæ per accidens eveniunt: negatur Conf. Illa lex tantum probat, non debere aptari jus ad ea sola, quæ per accidens eveniunt, argumento leg. 4. eodem: Ex his, quæ fortè uno aliquo casu accidere possunt, iura non constituuntur. Ubi Glossa verb. Ex his circa finem: Sed licet dicat hic, quòd non constituuntur iura pro talibus, subaudi sepe; quandoque enim statuuntur.

Adde leg. 8. eodem: Iura non in singulas personas, sed generaliter constituuntur. Interim iura generaliter constituta, quis dubitat comprehendere singulas personas, etiam illas, in quibus per accidens militat ratio legis? Igitur jus Ecclesiasticum Confessionis, quod generaliter constitutum est in omnibus personis baptizatis, postquam ad annos discretionis pervenerint, comprehendit etiam pueros ante septennium, quamvis rarò ante illud tempus perveniant ad annos discretionis, id est, utantur sufficienter ratione, ut possint peccare mortaliter.

Sed nunquid etiam incurunt pœnas, sive generaliter à jure latas, sive particulariter ab homine inflictas? Sanchez in Decalogum lib. 1. c. 12. n. 7. Fatendum, inquit, est, pueros, qui 12. annum nati non sunt, omittentes annum Confessionem, non plene tenendos esse pœnis statutis in cap. Omnis utriusque sexus. Quia cum alii tardius, alii citius rationis usum attingant, noluit pia Mater Ecclesia, eos censuris ad sua præcepta servanda cogere ulque ad eam ætatem.

Quod colligitur ex cap. 1. de Delictis pueroꝝ, & sequentis tenoris: Pueris grandisculis peccatum nolunt attribuire quidam, nisi ab annis 14. cum pubescere ceperim. Quod merito crederemus, si nulla essent peccata nisi qua membris genitalibus admittuntur. Quis verbò audeat affirmare iusta, mendacia, & perjuria non esse peccata? At his plena est puerilis ætas: quatinus in eis non ita, ut in maioribus, punienda videantur. Igitur sententia Sanchii est probabilis.

Cumque jus non distinguat inter pœnas à lege constitutas, & ab homine latas, neque nos distinguamus, nisi in casu particulari contrarium confert. In aliquibus locis, inquit Lugo disp. 15. n. 150. solet excommunicatio ferri universaliter contra omnes, qui post octavam ætatis annum non confitentur, ut in quadam Synodo Abulensi tit. 1. part. 2. Peccat. refertur factum: in aliis tamen positive excluduntur pueri ab incurrenda censura, ut in quadam Synodo Abulensi tit. 1. part. 2. Quando verò nihil dicitur, intelliguntur potius excepti, juxta usum communem aliarum excommunicationum, licet in aliquo casu particulari possint illam incurere, ut notavit

Vasquez cum aliis q. 90. a. 2. dub. 4. n. 7. de puero doli capaci, ingrediente septa Monasterii Monialium, & de excommunicatione ob percussione Clerici solet communiter idem dici. Hucusque Card.

Quamquam Nonnulli illos eximant, etiam ab excommunicatione ob percussione Clerici, de qua re alibi egimus, & ideo hic superfedeo ulteriori examini. Vide Tamburinum supra §. 2. à n. 11. usque ad finem. Satis est pro præsentì, quòd non incurant pœnas statutas in cap. Omnis utriusque sexus, de quo hic specialiter tractamus.

Neque video ullam urgentem rationem, eximendi ab hac obligatione confitendi, meretricibus publicas, usurarios, & similes peccatores, quos Respublica permittit ob bonum commune. Siquidem, non obstante illà permissio, ne, ex jure divino & naturali tenentur omni momento abstinere ab hujusmodi vita, & inducitur eodem jure peccata sua confiteri; ergo nulla prorsus est ratio, eximendi eos à præcepto Ecclesiastico, quod non est aliud, quàm determinatio juris divini, ne citius differatur ejus adimpletio, & aliquando contingat numquam adimpleri; quæ ratio æqualiter militat, immò magis in publicis peccatoribus, qui quoniam impunè permittuntur peccare, difficilius corriguntur, & sæpius decedunt abfque vera Confessione; necessaria ex jure divino.

Quantum ad pœnas; ab his ab Aliquibus eximantur ex benigna interpretatione voluntatis Prælatorum; sed de hac voluntate Prælatorum nobis non satis constat, saltem quantum ad pœnas cap. Omnis utriusque sexus; cum Ecclesia universalis nusquam hujusmodi peccatores publicos permittat. Fortè particulares Episcopi habent contrariam intentionem ex eo, quòd illos permittant; porò intentio seu voluntas legislatoris est anima legis. Alioquin si illa sit voluntas generalis Prælatorum, miror, quòd hæcenus nemo illorum eam expresserit.

Hoc firmissimè teneas, & nullatenus dubites, Prælatos ipsos non incurere pœnas, à se constitutas, argumento §. ultimi Instit. Quibus modis testamenta infirmantur. ibi: secundum hoc divi Severus & Antoninus sapissimè rescripserunt. Licet enim (inquunt) legibus (coactivis seu pœnalibus) soluti simus, attamen legibus vivimus; quoad vim directivam in materia communi, id est, quæ non dedecet conditionem Principis, sicuti maximè dedecet pœna, & externa coactio; pœnis quippe cogi, fervilem conditionem involvit, cum tamen conditio Principis sit prorsus libera.

Et sanè quæ possit esse auctoritas, aut reverentia illius Regis, qui publicè flagellaretur, cujus bona confiscarentur &c. Unde illa obligatio cederet non in ædificationem, sed

45. Non est ratio eximendi ab hac obligatione meretricibus publicas, usurarios, & similes peccatores.

An eximantur pœnis.

46. Prælati non incurunt pœnas, à se constitutas.

sed magis in destructionem boni communis. Tamen enim quâ parte servat pœnam legis, potest esse subditis ædificationi, eiquidem ex alia parte, quâ manifestat se violasse legem, esset scandalum communitati, juxta illud commune dictum: *Regis ad exemplum totus componitur orbis.* Et aliud: *Qualis Rex, talis grex.* Quod his verbis exprimit Scriptura sacra Ecclesiastici 10. v. 2. *Secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis Rector est civitatis, tales & inhabitantes in ea.*

Ecclesi. 10.

47.
Summus Pontifex tenetur præcepto Confessionis annuæ quoad vim dicitur.

Ex quo patet, cur summus Pontifex, etsi non obligetur pœnis statutis in cap. *Omnis utriusque sexus*; nihilominus vi istius legis teneatur singulis annis confiteri; nam Confessio nullatenus dedecet Pontificem, cum certò certius jure divino ad illam obligetur, & scriptum sit cap. *Cum omnes 6. de Constit.* *Cum igitur quod quisque iuris in alterum statuit, ipse debeat uti eo, & sapientis (Catonis in Distichis Moralibus) dicat auctoritas, Patere legem, quam tu ipse tuleris, mandamus quatenus &c.* Et leg. 4. Cod. de LL. *Digna vox est maiestate regnantis, legibus alligatum se principem profiteri.*

Digna profectò vox, ne alioquin audire contingat, quod Christus Matt. 23. locutus est ad turbas de Scribis & Phariseis v. 3. & 4. *Omnia quaecumque dixerint vobis servate & facite: secundum opera vero eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt.* Alligant enim onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea movere. Quod est contra primum principium naturale: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris.* Et, secundum Ecclesiasticum supra, non potest generare nisi scandalum; unde v. 3. subjungit: *Rex insipiens, qui non sapit ea, quæ legibus communibus præcipiuntur, perdet populum suum*; utique malo suo exemplo invitans subditos ad transgressionem legum, & contemptum Legislatoris.

48.
Idque directè & per se sub eadem obligatione.

Existimo ergo, Pontificem directè & per se, sub eadem obligatione, quâ alii fideles, nempe sub peccato mortali, cum materia sit gravis, & non constet de contraria voluntate Legislatoris, teneri singulis annis confiteri.

Ratio à priori.

Ratio à priori est; quia non habet potestatem à Deo in destructionem, sed in ædificationem; jam autem potestas ferendi leges in materia morali & communi, cum exceptione sui ipsius sine justa causa, est in destructionem, ut patet ex dictis, ergo &c. Sanè ratio naturalis, quæ dicitur Superioribus esse obediendum, etiam dicitur quòd caput debeat se conformare cæteris membris, ubi, & quando commodè potest. *Turpis enim* (inquit August. lib. 3. Confess. c. 8.) *omnis pars est, suo universo non congruens.* Quis autem nesciat, Principem non tantum esse caput, sed etiam partem Reipublicæ? Numquid caput corporis physici, non est etiam pars corporis physici?

S. Aug.

Et verò licet Pontifex (eadem est ratio aliorum Principum) immediatè legem constituerit, eiquidem tamquam minister Dei. *Nisi enim, inquit Apostolus Rom. 13. v. 1. potestas, nisi à Deo; quæ autem (potestas) sunt, à Deo ordinatæ sunt.* Porro non est ordinata seu concessa potestas à Deo Pontifici, alligandi gravia onera & importabilia, & imponendi in humeros subditorum, ubi & quando Pontifex, tametsi commodè possit, non vult ea digito suo movere.

Itaque legislatio ut valeat, oportet sit conformis intentioni ipsius Dei, quæ utique intentio est, ut feratur lex pro bono communitatis; huic autem bono repugnat legislatio, cum exclusione Legislatoris, tum propter difformitatem, tum propter scandalum, & alias rationes.

Cæterum licet difformitas & scandalum sint aliqua occasio & ratio, quare Deus sub illa conditione dederit potestatem legislativam, non est tamen propriè causa obligationis Legislatoris; sed proxima causa est propria lex, quæ ratione difformitatis & scandali, & aliorum inconvenientium, ita censetur lata, ut comprehendat Legislatorem, eo plane modo, quo lex territorii, in quo morantur peregrini, obligat peregrinos per se & directè, sub eadem obligatione, quâ incolæ; licet difformitas & scandalum sint occasio, & ratio aliqua, quare Princeps territorii censetur habere potestatem obligandi legibus suis tam incolas, quàm peregrinos, pro tempore ibi existentes.

Radicaliter ergo hæc obligatio Legislatoris, sicut qualibet alia, est naturalis & divina; fundatur enim in ratione naturali, scilicet in necessitate boni communis; attamen proxime & formaliter est positiva humana, ejusdem rationis cum obligatione subditorum, nisi quòd subditi transgrediendo legem peccent contra obedientiam debitam Deo, & Superiori; Legislator autem propriè loquendo contra obedientiam debitam sibi Deo.

Si inferas; ergo non est obligatio positiva humana, sed divina. Respondeo cum distinctione, ut prius; est obligatio divina radicaliter, concedo; formaliter, nego; quippe nisi Legislator communitatem suam obligasset, nec iple obligaretur. Quòd ergo debeat tibi & nunc obedire Deo, non oritur proxime & formaliter ex præcepto divino, sed ex præcepto proprio, procul dubio positivo humano.

Dico; *Nisi communitatem suam obligasset*, quia Legislator non potest obligari lege propria, tamquam præcepto directè sibi imposito, interim potest directè obligari præcepto imposito pro tota communitate, cujus iple est pars: etenim per tale præceptum constituitur certa regula virtutis, quam iple ex vi rationis

tionis naturalis sequi tenetur; quia ita præscriptum est ab auctore talis potestatis.

Præcipit ergo quodammodo sibi, & (si ita velimus loqui) quodammodo sibi ipsi obedit, sed sub diversa consideratione; præcipit in quantum caput suæ communitatis, & obedit quatenus pars ejusdem communitatis. Præcipit ut minister Dei, per potestatem aliquo modo divinam, id est, à Deo acceptam, & obedit propriæ legi tamquam homo, unus ex illis, pro quibus lex est generaliter constituta. Sicuti dum dispensat cum sua communitate in aliqua lege, censetur etiam secum dispensare, tametsi dispensatio sit actus aliquis superioritatis; nemo autem sit superior sui ipsius sub eadem consideratione, secus sub diversa.

Hoc saltem, inquit Herincx part. 2. tract. 3. de Leg. disp. 3. n. 124. apud omnes certum est, Principem suppositâ suâ lege, taxante pretia rerum, debere sequi eandem taxam pari, & gravi obligatione, id quæ jure naturæ, quo cavetur, ne res plures vendatur, aut minoris ematur, quàm communiter valeat; suppositâ autem taxâ, valet præcisè prout taxata est. Hæc ille.

Verùm enim verò cum duplex sit pretium rerum, aliud legitimum, aliud vulgare seu naturale, si Princeps non obligaretur immediate ex vi & efficacia suæ legis, nescio quare peccaret pari & gravi obligatione, si neglecto pretio legitimo, acciperet pretium vulgare seu naturale, quod seclusâ lege positivâ, taxante pretium, potest esse justum.

Igitur omnibus illis, quibus certum est, Principem suppositâ suâ lege, taxante pretium rerum, debere sequi eandem taxam pari & gravi obligatione, etiam certum esse debet, Principem, suppositâ suâ lege audiendi Missam, jejunandi, celebrandi Festa &c. debere audire Missam, jejunare, celebrare Festa &c. pari & gravi obligatione. Sicuti enim per legem, taxantem pretia, hoc vel illud pretium constituitur medium justitiæ necessarium, quod seclusâ tali lege, non esset necessarium; ita quoque per legem jejunii constituitur abstinentia à carnibus, & secundâ refectio, medium necessarium temperantiæ, quæ seclusâ tali lege, non esset medium necessarium. Cur autem Princeps magis teneatur servare medium justitiæ, quod tale est ex propria lege, quàm medium temperantiæ, hæud clarè video.

Quapropter permaneo in priori resolutione; videlicet, Pontificem pari & gravi obligatione debere singulis annis confiteri, ex vi legis Ecclesiasticæ cap. Omnis utriusque sexus; quamquam contraria sententia non sit improbabilis.

Pro qua posset allegari quod ait Doctor Subtilis 4. dist. 17. n. 10. Si hæc opinio (videlicet, Confessionem non cadere, nisi sub

præcepto Ecclesiæ) vera esset, videretur, quod Papa non teneretur confiteri; quia sicut habetur extra de Verb. signif. Exiit qui feminat, non habet imperium par in partem.

Resp. 1. non loquitur Scotus assertivè, ut patet ex ly Videretur, scilicet, secundum probabilem Aliquorum sententiam.

Resp. II. ex probatione Scoti solum sequitur, Pontificem non obligari ex lege Prædecessoris; secus ex propria lege, qualis censetur, dum est jam Pontifex, & eam non revocat; quamvis enim posset illam abrogare, si tamen non faciat, censetur eo ipso quasi de novo eam constituere.

Denique Doctor Subtilis loquitur ibi de Confessione; quæ nullo modo esset juris divini; sed, etiam quoad substantiam, juris Ecclesiastici; nos autem de Confessione, quæ est juris divini quoad substantiam, juris autem Ecclesiastici quoad solam determinationem temporis.

Quæ sanè differentia, licet apud me parùm habeat momenti; interim Aliquibus tantum valet, ut existiment, Pontificem graviter peccare, non observando Confessionem annuam, estò peccaret solum leviter, non observando leges merè Ecclesiasticas; quia, inquit, Christus præcipiens Confessionem, videtur etiam præcepisse Ecclesiæ, quod determinaret tempus lege aliquâ Ecclesiasticâ. Sed de hoc præcepto Christi, mihi non satis constat.

Cæterum, inquit Lugo disp. 15. n. 143. negari adhuc non potest, probabile esse, quod si hanc legem Ecclesiasticam quoad se non omnino tolleret, sed alteraret quoad tempus, volendo, quod determinatio temporis quoad se, esset pro hac vice annus cum dimidio, non peccaret graviter; jam enim relinqueret aliquam determinationem temporis etiam profè, & aliunde non videtur culpa gravis, non conformare se in omnibus cum suis subditis. Hæc ille.

Consultissimum ego arbitror, ut, qui dici debet Sanctissimus secundum officium, etiam sit Sanctissimus secundum vitam, vel ad minus sanctus, qui, licet in hac mortali vita in levia saltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadat, dicere tamen possit: Quis ex vobis arguet me de peccato mortali?

In quo utique casu Ecclesia non specificavit præceptum de Confessione, ut est communis sententia, quam docet Scotus 4. dist. 17. n. 25. sequentibus verbis: Dico, quod quantum capio ex statutis Ecclesiæ generalibus, nullus tenetur ad Confessionem venialium in quocumque casu: nec in hoc Ecclesia specificavit præceptum de Confessione. Et hoc rationabiliter: quia ipsa utitur Sacramento Penitentiae, tamquam tabulâ secundâ contra naufragum, quod non est in venialibus.

Adjungit secundam probationem: Nec

Prima resp. Pontificem

Secunda

Tertia

54. An Christus præcepit Ecclesiæ, quod determinaret tempus Confessionis nisi?

Lugo

55. Ecclesia non præcepit confessionem peccatorum venialium.

Probatio ex Scoto

Secunda ex eodem

aliquis inquit, tenetur ad aliquam contritionem de venialibus: immo in actuali voluntate, vel actu venialis moriens, salvabitur, vapulabit tamen; non videtur autem, quod aliquis teneatur ad secundam partem Penitentia, quae est Confessio, de quo non tenetur habere contritionem vel attritionem.

Tertia eius probatio.

Probat III. Hoc etiam patet ex alio, quia (sicut supra dictum est) venialia delentur totaliter quantum ad culpam & poenam, quandoque sine aliquo opere speciali, sicut per actum ferventem contemplationis in Deum, quemadmodum gutta consumitur à flamma vehementi.

56. Obiectio.

Si autem queras à Scoto: Quomodo ergo Sacerdos cognoscat vultum pecoris sui, si ille, qui dixit se vixisse innocenter, non tenetur confiteri venialia sua? Respondet Doctor: Si quis sibi confiteretur, & solum venialia, ex quo cognoscat ipsum non fecisse nisi sola venialia? Ex nullo nisi ex Confessione sua. Ergo sibi eodem modo credat venienti & dicenti: Domine regrator Deo, quia ex quo fui ultimo confessus, non habeo conscientiam de peccato mortali: date mihi Eucharistiam: & in ista Penitentia tantam habet cognitionem vultus pecoris sui, quantum si narrasset venialia sua per duos dies, nec aliam certitudinem posset habere de propriis venialibus; si confiteretur, quam modo habet de innocentia eius, scilicet per proprium testimonium eius. Quantum igitur ad Quæ Ecclesia circa illud præceptum non specificavit. Hucusque Scotus, contra Richardum 4. dist. 17. a. 2. q. 4. asserentem, ex præcepto Ecclesiæ venialia esse confitenda, quando quis non habet mortalia; quod ante ipsum docuerat D. Bonaventura 4. dist. 17. p. 2. a. 2. q. 1.

Responsio ex Scoto.

57. Sententiam Richardi, confitenda esse venialia in defectum mortalium, impugnat Scotus primo.

Hoc, inquit Scotus supra n. 24. non intelligo; quia in illo capitulo dicitur: Omnia peccata tua; aut sit tibi distributio de peccatis venialibus, aut non. Si sic, ergo habens mortalia per virtutem illius præcepti tenetur ad Confessionem venialium; si non, ergo non habens mortalia, sed tantum venialia, non tenetur ad Confessionem illorum, quia simpliciter non cadunt sub illo, quod dicitur tibi: Omnia peccata tua. Unde videtur contradictio ponendo eundem intellectum vocabulorum istorum: Omnia peccata tua, dicere istum obligari ad Confessionem venialium, & non istum.

Impugnat secundò.

Impugnat secundò; Esto quod aliquis vixit sine peccato mortali usque ad medium Quadragesimæ, si tunc confiteretur ut implet præceptum Ecclesiæ, per te, tenetur confiteri venialia, quia illa sola habet; peccet illo die mortaliter, velit post implere præceptum Ecclesiæ de Confessione, per te, non tenetur confiteri venialia illa, quæ prius habuit; ergo per commissionem mortalis absolutus est ab aliqua obligatione, scilicet à Confessione venialium, quod videtur irrationabile. Hæc Scotus.

Quem proinde non videtur inspexisse Vasquez, quando q. 90. a. 2. dub. 3. n. 11. ait: Quod primò probat bene meo iudicio Scotus, quia in ea Decretali jubemur confiteri quot-

annis omnia & singula nostra peccata, unde non tantum præcipitur quæcumque Confessio, sed eorum peccatorum, quæ singula confiteri tenemur, hæc autem, secundum omnium sententiam, sunt mortalia; ergo de iis tantum intelligitur præceptum Concilii. Hæc ille.

Sed perspicue manifestum est, quod in ea Decretali non legatur *ly singula*, & ideo Scotus supra: In illo capitulo dicitur: Omnia peccata tua. Ubi Vasquez legerit, Et *singula*, nescio. Credo quod in sua phantasia, cum nec in Scoto, nec in ea Decretali reperitur.

Præterea probatur communis sententia: quia peccata venialia absolvi possunt à simplicibus Sacerdotibus, cum tamen Confessio annua, de qua in cap. Omnis utriusque sexus, debet fieri proprio Sacerdoti; ubi: Omnia sua solus peccata, saltem semel in anno, fideliter confiteatur proprio Sacerdoti.

Nec obstat, quod in aliquibus Decretis excommunicentur universaliter omnes, qui non confitentur semel in anno; quia supponuntur Episcopi, rarissimum esse casum, in quo quis non peccat mortaliter, si intra annum non confiteatur. Unde planè convenit, ut talis præsentet proprio Pastori, & dicat: Domine regrator Deo, quia ex quo fui ultimo confessus, non habeo conscientiam de peccato mortali, date mihi Eucharistiam.

Verbo igitur ut concludam, præceptum Ecclesiasticum est determinatio juris divini, de jam sæpius diximus, ad tempus annum; a quo jus divinum non obligat ad Confessionem peccatorum venialium, etiam quando quis non habet mortalia; ergo neque præceptum Ecclesiasticum: ac proinde, ut habet Concilium, omnes & soli illi tenentur præcepto Ecclesiastico annua: Confessionis, qui obligantur præcepto divino; neque satisfiat præcepto Ecclesiastico, nisi per Confessionem iure divino necessariam, id est, per Confessionem veridicam alicujus peccati mortalis, nunquam directè absoluti. Quapropter erit

CONCLUSIO IV.

Confessio annua debet esse Confessio valida alicujus peccati mortalis, saltem dubii, nunquam directè absoluti.

Ratio est; quia illa sola est iure divino necessaria, ac per illam solum satisfiat præcepto divino: jam autem Concilium Lateranense statuit, ut, quod iure divino necessarium est institutum esse intellexerat, saltem semel in anno ab omnibus & singulis, cum ad annos dicitur.